

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DİKTE BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ArŞ.Gör.Özgür BABAYİĞİT

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bahattin ERKUŞ

MEB Şehit Mustafa Önder İlkokulu

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerilerini çeşitli değişkenler açısından değerlendirmektir. Öğrencilerin dikte becerileri, yerleşim birimine, cinsiyetine, Türkçe dersi karne notuna, görsel sanatlar dersi karne notuna göre karşılaştırılmıştır. İlkokul son sınıftaki öğrencilerin ses temelli cümle yöntemine göre öğrenmiş oldukları yazma becerisinin ve bitişik eğik yazı uygulamasının değerlendirilmesi açısından önemli bir çalışmadır. Araştırma 2012 yılı Haziran ayının ilk haftasında yapılmış olup tarama modelindedir. Araştırmanın evrenini Yozgat İli Sorgun ilçesinde öğrenim gören ilkokul 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Yozgat ili Sorgun ilçe merkezinde bulunan 75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A Şubesinde öğrenim gören 16 öğrenci ile Yozgat ili Sorgun ilçesi Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A şubesinde öğrenim gören 16 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin analizinde betimsel istatistikten ve ilişkisel istatistik yöntemlerinden bağımsız t ve anova testinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin dikte becerilerinin iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin dikte becerileri yerleşim birimine göre ve cinsiyete göre manidar farklılık göstermemektedir. Ancak Türkçe dersi karne notuna göre ve görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi manidar farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul 4. sınıf, dikte becerisi, değerlendirme.

EVALUATION OF PRIMARY EDUCATION 4 GRADE STUDENTS DICTATION SKILLS

ABSTRACT

The aim of this study is evaluate of primary education 4th grade dictation skills of students in terms of several variables. Students dictation skills, settlements, sex, Turkish Course grade, according to transcripts from the Visual Arts Course were compared. Students in their final year of primary school. Based sentence according to the method of writing skills they have learned and italic handwriting is an important study for the evaluation of applications. Research conducted in the first week of June of the year 2012 and is screening model. The universe of study attending elementary school in the district of Yozgat Province 4th grade consisted of students. The sample of the study is located in the center of the town of Yozgat Sorgun District 75. Yıl Cumhuriyet Primary School 4th grade with 16 students studying, in the district of Yozgat query Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder Primary School 4th grade 16 students studying in branch form. Relational data analysis, descriptive statistics and statistical methods independent of t and anova were used when testing. Research dictation skills of the students were found to be in good level. According to the settlements and dictation skills of students by gender does not show significant differences. However, according to transcripts from Turkish lessons and visual arts course dictated by the ability of their transcripts indicate significant differences.

Keywords: Primary school 4th grade, dictation skills, assessment.

GİRİŞ

Dil becerileri dinleme, konuşma, okuma, yazma ve görsel okuma ve görsel sunu becerilerinden oluşur. Bu dil becerilerinden en son ve en zor gelişeni yazma becerisidir. Bu nedenle yazma becerisine ilkokulda daha fazla zaman ayrılması gerekmektedir. Yazma çalışmaları sadece Türkçe dersi için değil tüm dersler için de başvuru bir beceridir. Yazma becerisi anlatma becerilerinden biridir. Bu özelliğinden ötürü, öğrencilerin kendini ifade etme çalışmalarında yazma becerisine sıklıkla başvurulmaktadır. Bu becerinin geliştirilmesi için derslerde çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalardan biri de dikte çalışmalarıdır. Dikte kısaca söylenin yazılması olarak tanımlanabilir.

Yazma; düşünceyi, duyguyu, olayı yazı ile anlatmadır (Demirel ve Şahinel, 2006: 111; Güleriyüz, 2002: 21; Yılmaz, 2007: 97). Alperen'e (2001: 20) göre ise yazma, duyu ve düşüncelerin yazılı sembol ve işaretlerle tespit edilmesidir. Türkçe Dersi Öğretim Programı konuşma, dinleme, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunudan oluşan beş öğrenme alanı üzerinde yapılandırılmıştır. Bu öğrenme alanları öğrencilerin dil, zihinsel, duygusal ve sosyal yönde gelişimine yönelik çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerleri içermektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programında, öğrenme alanlarının hem kendi içinde hem de diğer öğrenme alanlarıyla bir bütünlük içerisinde ele alınmış ve ilişkilendirildiği belirtilmiştir. Bu ilişkilendirmenin amacının öğrencinin dil ve zihinsel becerilerini geliştirme, dili etkili kullanma, öğrenme ve bilgileri zihinde yapılandırma sürecini kolaylaştırdığı belirtilmiştir (MEB, 2009: 13).

Türkçe Dersi Öğretim Programında (MEB, 2009: 17) Türkçe öğretiminin önemli bir alanının yazma olduğu belirtilmiştir. Yazma, zihindeki duyu, düşünce ve bilgilerin yazılı olarak ifade edilmesi olarak tanımlanmıştır. Bunun için öğrencilerin dinledikleri ile okuduklarını anlamaları ve zihinlerinde yapılandırmaları gerektiği belirtilmiştir. Yazma sürecinin ön bilgileri gözden geçirme, düzenleme ve aktarma olmak üzere üç aşamayı içerdiği belirtilmiştir. Yazmaya zihinde yapılandırılmış duyu, düşünce ve bilgilerin gözden geçirilmesiyle başladığı vurgulanmıştır. Yazının amacı, yöntemi, konusu ve sınırları belirlenerek yazılacak bilgiler seçilmektedir. Seçilen bilgiler çeşitli zihinsel işlemlerden geçirilerek düzenlenmektedir. Düzenleme sonucu aktarılmasına karar verilen duyu, düşünce ve bilgiler, harf, hece, kelime ve cümleler aracılığıyla aktarılmaktadır. Yazma becerileri bu üç aşamadaki çalışmalarla geliştirildiği belirtilmiştir.

Türkçe öğretiminin önemli bir alanını oluşturan yazma becerisi, bilgidен çok becerileri gerektirmektedir. Bu beceriler ise uygulama ile kazanılır (Güneş, 2000: 9; Yılmaz, 2007: 97). Sınıf içi uygulamalarda yazma becerisini geliştirmeye dönük çalışmalara yer verilmeli, özellikle her düzeyde noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat edilmelidir (Demirel, 1999: 60). Yazma becerisinin kazanılması dinleme, konuşma ve okuma becerilerinden sonra

gerçekleşmektedir (Coşkun, 2007: 49). Bu durum yazma becerisi için hem bilişsel hem de psikomotor anlamda hazır bulunuşluk gerektirmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında (MEB, 2009: 17), okuma gibi yazmanın da insan yaşamında önemli bir yeri olduğu belirtilmiştir. Duygu, bilgi ve düşünceleri açık ve anlaşılır yazma, çeşitli zihinsel becerileri geliştirmeyi gerektirmektedir. Programda, öğrencilerin yazma becerileri yoluyla düşüncelerini sınırlama, sıralama, düzenleme ve yazma kurallarını uygulamayı öğrenirler. Yazma becerileri okuma, dinleme ve konuşma becerileriyle doğrudan ilişkilidir. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeleri sürekli okumalarına, yazmalarına ve yazdıklarını incelemelerine bağlı olduğu belirtilmiştir.

Konuşma yazmadan daima daha süratli olduğundan çocukların bir şeyi yazı ile ifade ederken bazı kelimelerle cümleleri unuttukları veya bazı kelimeleri iki defa yazdıkları görülür. Bundan dolayı ilk zamanlarda çocuklar yazı ile bir şey ifade ederlerken yazının söz temposuna uygun olarak ilerlemesi için onların yazdıklarını bir taraftan yavaş yavaş ağızdan söylemeleri de faydalı olduğu belirtilmiştir (İlkokul Programı, 1936: 71-72). Ayrıca öğrencilerin kendi yazdıklarını tekrar okuyarak eksikliklerini bulmaya alıştırmaları uygun olur (İlkokul Programı, 1969: 123)

Yazı öğretiminde birinci sınıftan itibaren bitişik eğik yazıyla başlanması ve bütün yazı çalışmalarının bitişik eğik yazı harfleriyle yapılması gerekli görülmüştür (MEB, 2009: 11). Ott'a (1997) göre İngilizce cursive veya joined up writing kelimeleriyle karşılanan bitişik eğik yazı, Latince currere kelimesinden gelmekte olup koşmak anlamındadır (Akyol, 2006: 55). Güneş'e (2007: 90) göre bitişik eğik yazı; kullanımı, öğrencinin bedensel ve zihinsel gelişimine uygunluğu, öğretime yararı, yapılandırıcı yaklaşım özelliği vb. nedenlerden dolayı tercih edilmiştir.

ÇALIŞMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerilerini çeşitli değişkenler açısından değerlendirmektir. Öğrencilerin dikte becerileri, yerleşim birimine, cinsiyetine, Türkçe dersi karne notuna, görsel sanatlar dersi karne notuna göre karşılaştırılmıştır. İlkokul dördüncü sınıftaki öğrencilerin ses temelli cümle yöntemine göre öğrenmiş oldukları yazma becerisinin ve bitişik eğik yazı uygulamasının değerlendirilmesi açısından önemli bir çalışmadır. Bu çalışmanın sınıf öğretmenlerine, yazma eğitimi ile ilgilenen araştırmacılara önemli katkıları sağlayacağı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri ne düzeydedir?

Alt Problemler

1. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri yerleşim birimine göre farklılık göstermekte midir?
2. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
3. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri Türkçe dersi karne notuna göre farklılık göstermekte midir?

4. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri görsel sanatlar dersi karne notuna göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışma tarama modellerinden genel tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1994: 77). Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1994: 79). Tarama modellerinde araştırmacı olgulara müdahale etmez (Sönmez ve Alacapınar, 2011: 46).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Yozgat İli Sorgun ilçesinde öğrenim gören ilkokul 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012: 92). Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmanın örneklemini ise Yozgat ili Sorgun ilçe merkezinde bulunan 75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu ve Yozgat ili Sorgun ilçesi Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu oluşturmaktadır.

75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A şubesi sınıf listesinde 19 öğrenci yer almaktadır. Uygulama yapılan günde 3 öğrenci devamsızlık yaptığı için, 16 öğrenci ile dikte çalışması yapılmıştır. Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A şubesi sınıf listesinde 16 öğrenci yer almaktadır. Uygulama yapılan günde devamsızlık yapan öğrenci olmamıştır. Örneklem grubunun cinsiyet dağılımı tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1: Örneklem cinsiyet tablosu

OKUL ADI/CİNSİYET	Cinsiyet		
	Kız	Erkek	Toplam
75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A Şubesi	n 3	13	16
	% 19	81	100
Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A Şubesi	n 4	12	16
	% 25	75	100
Toplam	n 7	25	32
	% 22	78	100

Tablo 1’de yer alan demografik veriler incelendiğinde örneklem grubundaki 75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A şubesi öğrenci sayısı ile Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A Şubesi öğrenci sayılarının eşit ve 16 olduğu görülmektedir. Tablo 1 incelendiğinde kız öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısının üçte biri olduğu görülmektedir. Erkek ve kız öğrenci sayısının normalde birbirine denk olması beklenmektedir.

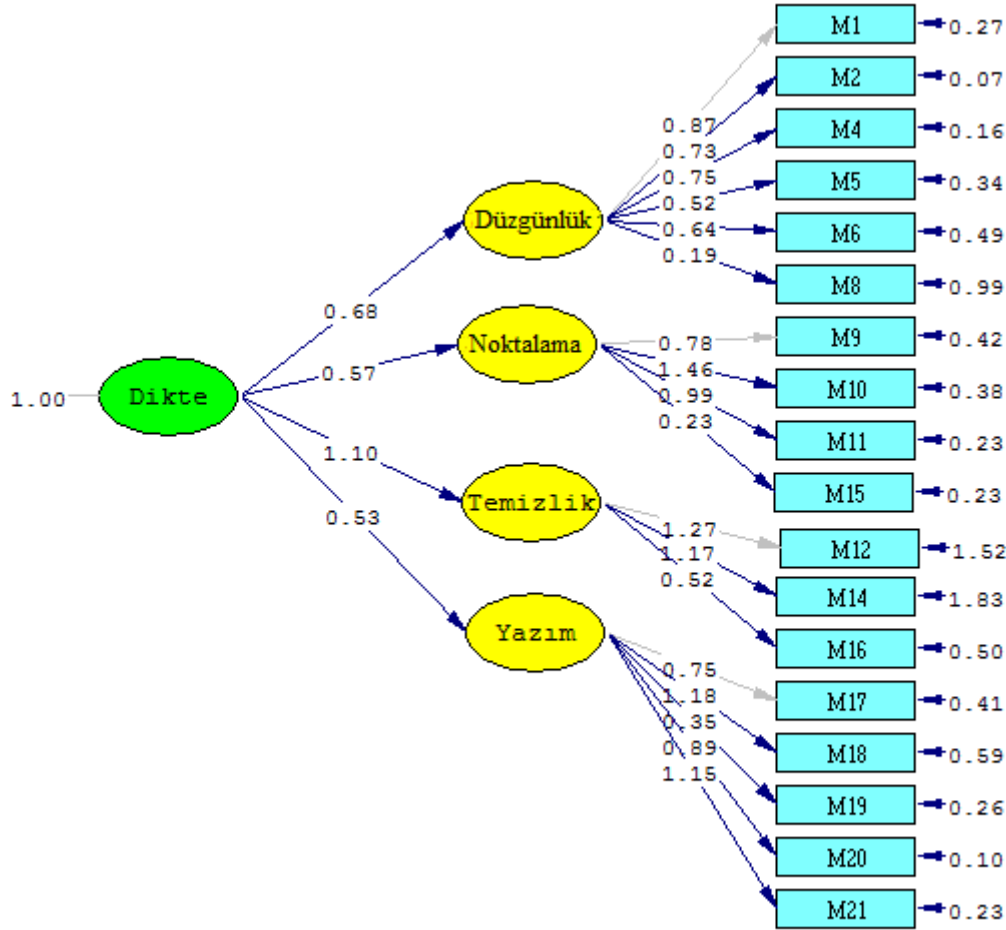
Veri Toplama Aracı

Dikte Becerisi Ölçeği, Obalar (2009: 240) tarafından doktora tezinde geliştirilmiştir. Obalar'dan Dikte Becerisi Ölçeği'nin kullanılabilmesi için 10.07.2013 tarihinde elektronik posta ile izin alınmıştır. Dikte Becerisi Ölçeği likert tipli 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, 1-Çok kötü, 2-Kötü, 3-Orta, 4-İyi, 5-Çok iyi şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek en küçük puan 21, en yüksek puan 105'tir. Ölçekte tersine sıralama gerektirecek madde bulunmamaktadır.

Öğrencilerin dikte becerilerini ölçmek amacıyla 2005 İlköğretim Programı'nda yer alan ilköğretim birinci sınıf yazma kazanımları dikkate alınarak Obalar (2009: 120-121) tarafından "Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği" hazırlanmıştır. Ölçekten alınan puan arttıkça dikte ve yazma becerisi yükselmektedir. Ölçeğin güvenilirlik çalışması için, uygulama yapacak sınıf öğretmenlerinin haricindeki iki değerlendiricinin puanlamaları arasında korelasyon değeri hesaplanmıştır. Korelasyon değeri .916'dır ve .001 düzeyinde anlamlıdır. Bu değer oldukça yüksek bir değerdir. Bu değerler aynı ölçek ile iki farklı değerlendirme arasında pozitif yönde, yüksek anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu çalışma için yapılan güvenilirlik sonucu cronbach's alpha değeri ,91 olarak bulunmuştur. Tezbaşaran (2008: 49), likert tipi bir ölçekte yeterli sayılabilecek bir güvenilirlik katsayısının olabildiğince 1'e yakın olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu sonuçlara göre ölçeğin güvenilirliğin yüksek olduğu söylenebilir. Grup büyüklüğünün 50'den küçük olması nedeniyle, ölçek sonuçlarının normalliğine bakmak amacıyla Shapiro-Wilks testi yapılmıştır (Büyüköztürk, 2012: 42). Test sonucunda $p=,219>,05$ bulunmuştur. Ölçek sonuçları normal dağılım göstermektedir. Bu nedenle parametrik testler kullanılmıştır.

Ölçeğin geçerlik çalışması için Babayiğit (2012: 78-80) tarafından açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçek 4 faktörden ve 18 maddeden oluşmaktadır. Faktörleri belli olan dikte becerisi ölçeği için bu çalışmada doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi, daha önceden tanımlanmış ve sınırlandırılmış bir yapının, bir model olarak doğrulanıp doğrulanmadığının test edildiği bir analizdir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012: 275). Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda oluşan path diyagramı şekil 1'de belirtilmiştir.

Şekil 1: Path diyagramı

Chi-Square=161.87, df=131, P-value=0.03472, RMSEA=0.087

Ki-kare değerinin serbestlik derecesinin iki katından küçük olması gerekmektedir. Veriler bu durumu sağlamaktadır. Ayrıca Tabacnick ve Fidell'e (2001) göre ki-kare/serbestlik derecesi oranının $0 \leq \chi^2 / df \leq 2$ aralığında olması gerekmektedir. Veriler bu durumu sağlamaktadır. Kelloway (1989); Tabacnick ve Fidell'e (2001) göre RMSEA değerinin $0 \leq RMSEA \leq 0.10$ aralığında olması gerekmektedir. Veriler bu durumu sağlamaktadır.

Verilerin Toplanması

Veriler 2013 yılı haziran ayının ilk haftasında toplanmıştır. Öğrencilerin dikte becerilerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan dikte kağıtları öğrencilere dağıtılmıştır. "Nasreddin Hoca" başlıklı metin sınıf öğretmeni tarafından öğrencilere dikte ettirilmiştir. Çalışma bittikten sonra toplanan dikte kağıtları dikte becerisi ölçeğine göre değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Öğrencilerden toplanan dikte çalışması kağıdı, Dikte Becerisi Ölçeği ile araştırmacı tarafından, her bir öğrenci için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Değerlendirme aşamasında öğrencilerin kimlik bilgileri bölümü kapatılarak, farklı iki gruptaki öğrencilerin dikte kağıtları

birbirine karıştırılmıştır. Böylece değerlendirmede objektiflik sağlanmaya çalışılmıştır. Ölçekte işaretlenen maddeler SPSS'e 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences, Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı) girilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistiklerden frekans ve yüzdelerden faydalanılmıştır. İlişkisel istatistiklerden bağımsız t testinden ve anova testinden faydalanılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmanın Ana Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ana problemi olan, "İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri ne düzeydedir?" sorusuna ilişkin bulgular tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Örneklemin dikte becerisi ölçeği sonucu

	N	$\bar{x}$	S
Dikte Becerisi	32	3,6920	,71290

Tablo 2 incelendiğinde, örneklemin dikte becerisi ölçeği ortalaması 5 üzerinden 3,69, standart sapması ,71'dir. Örneklem grubundaki öğrencilerin dikte becerilerinin iyi derecede olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin dikte becerisi ölçeği frekans ve yüzdeleri tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Dikte becerisi ölçeği frekans ve yüzde tablosu

Ölçek Maddesi	1		2		3		4		5	
	Çok kötü		Kötü		Orta		İyi		Çok iyi	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun ve okunaklı yazar.	0	0	8	25	7	22	13	41	4	13
2. Harflerin yazılış biçimlerini eksiksiz ve kurallara uygun yazar. (Harflerin yazılışları eksik, kuralsız ya da düzensiz olmamalıdır.)	0	0	9	28	13	41	10	31	0	0
3. Kelimeler arasına normal boşluk koyar. (Kelimeler arasındaki boşluklar az, çok ya da düzensiz olmamalıdır.)	0	0	4	13	13	41	12	38	3	9
4. Kelime içindeki harflerin bağlantı boşluklarını normal koyar. (Harfler arasındaki bağlantı boşlukları az, çok, yada düzensiz olmamalıdır.)	0	0	7	22	10	31	14	44	1	3
5. Yazısını, orta büyüklükte yazar. (Yazı, büyük, çok büyük, küçük, çok küçük ya da düzensiz olmamalıdır.)	1	3	0	0	3	9	21	66	7	22
6. Yazısını, satır çizgilerine düzgün yazar. (Yazı, satır çizgisinin altına kaymış, üstüne çıkmış ya da düzensiz olmamalıdır.)	0	0	4	13	1	3	16	50	11	34
7. Satır sonuna sığmayan sözcükleri, uygun heceden ayırır ve kısa çizgi kullanarak birleştirir.	8	25	5	16	1	3	4	13	14	44
8. Noktalı harflerin noktalarını koyar.	0	0	3	9	3	9	4	13	22	69
9. Cümlelerin ilk harfini büyük yazar.	1	3	1	3	3	9	3	9	24	75
10. Cümlelerin sonuna nokta ya da soru işareti koyar.	5	16	3	9	2	6	3	9	19	59
11. Noktadan sonra cümlelere büyük harfle başlar.	0	0	4	13	3	9	1	3	24	75
12. Virgülü doğru yerde kullanır.	21	66	1	3	1	3	1	3	8	25
13. Özel isimlerin ilk harfini büyük yazar. (Kişi ve yer adlarının ilk harfini büyük yazma.)	9	28	1	3	2	6	3	9	17	53
14. Özel isimlere getirilen ekleri kesme (') işareti ile ayırarak yazar.	19	59	1	3	1	3	3	9	8	25
15. Özel isimlerin ilk harfi haricinde cümlede küçük harf kullanır.	0	0	0	0	2	6	2	6	28	88

16. Temiz ve düzenli yazar. (Yazı çok silinmiş ve düzensiz olmamalıdır.)	0	0	4	13	13	41	11	34	4	13
17. Harfleri karıştırmadan doğru yazar, (r-y, b-m, t-d, f-v.... ve benzeri)	1	3	2	6	2	6	16	50	11	34
18. Kelime içindeki harfleri eksiksiz (atlamadan) yazar, (doğdu- dodu....ve benzeri)	3	9	8	25	4	13	7	22	10	31
19. Kelimelere harf eklemeyen yazar.	0	0	0	0	2	6	14	44	16	50
20. Harf, hece, kelime cümle eklemeyen değiştirmeden, tekrarlamadan yazar.	1	3	2	6	4	13	18	56	7	22
21. Harf, hece, kelime cümle atlamadan okunan metni tam yazar.	3	9	4	13	4	13	14	44	7	22

Tablo 3 incelendiğinde, 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin dikte çalışmalarında en çok virgülu doğru yerde kullanma (% 66) konusunda zorlandıkları görülmektedir. İkinci olarak, özel isimlere getirilen kesme işareti ile ayırarak yazma (% 59) konusunda zorlandıkları görülmektedir. Bektaş (2007: 54) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin % 52'sinin dikte çalışmaları esnasında kelimelerde harf eksiği yaptığı belirtilmiştir.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan "İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri yerleşim birimine göre farklılık göstermekte midir?" sorusuna ilişkin bulgular tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Yerleşim birimine göre dikte becerisi ölçeği sonuçları

Şube	n	$\bar{x}$	S	t	p
75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A Şubesi	16	3,88	,75	1,55	0,13
Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A Şubesi	16	3,50	,64		

Tablo 4 incelendiğinde, Yozgat Sorgun ilçe merkezinde bulunan 75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A şubesinin dikte becerisi ölçeği ortalaması 3,88'dir. Yozgat Sorgun Gedikhasanlı Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A şubesinin dikte becerisi ölçeği ortalaması 3,50'dir. 75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A şubesi ile Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A şubesinin dikte becerisi ölçeği ortalamaları açısından manidar farklılık göstermediği ($t_{(32)}=1,55, p>0,05$), bağımsız t testi sonucunda bulunmuştur.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan "İlkokul 4. Sınıf öğrencilerinin dikte becerileri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?" sorusuna ilişkin bulgular tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Cinsiyete göre dikte becerisi ölçeği sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	S	t	p
Kız	7	3,80	,88	,459	0,65
Erkek	25	3,66	,67		

Tablo 5 incelendiğinde, kız öğrencilerin dikte becerisi ölçeği ortalaması 3,80'dir. Erkek öğrencilerin dikte becerisi ölçeği ortalaması 3,66'dır. Kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin dikte becerisi ölçeği ortalamaları açısından manidar farklılık göstermediği

($t_{(32)}=,459$ $p>,05$), bağımsız t testi sonucunda bulunmuştur. Ancak Coşkun ve Coşkun (2012: 770) tarafından yapılan çalışmada, kız öğrencilerin dikte becerileri ve bitişik eğik yazı becerileri erkek öğrencilerden anlamlı derecede farklı çıkmıştır.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan "İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri Türkçe dersi karne notuna göre farklılık göstermekte midir?" sorusuna ilişkin bulgular tablo 6'da ve tablo 7'de verilmiştir. Örneklem grubunun Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği betimsel istatistikleri tablo 6'da belirtilmiştir.

Tablo 6: Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği betimsel istatistikler

Türkçe Dersi Karne Notu	n	$\bar{x}$	SS
2	3	2,7143	,62994
3	6	3,3730	,72869
4	14	3,6803	,57369
5	9	4,2487	,46886
Toplam	32	3,6920	,71290

Örneklem grubunun Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği anova sonuçları tablo 7'de belirtilmiştir.

Tablo 7: Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	6,269	3	2,090			
Gruplariçi	9,486	28	,339	6,168	,002	5-2
Toplam	15,755	31				

Analiz sonuçları, örneklem grubunun Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F(3, 28)=6,16$, $p<,05$. Başka bir deyişle, Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi anlamlı bir şekilde değişmektedir. Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, Türkçe dersi karne notu 5 olan grubun dikte becerisinin ($\bar{x}=4,24$), Türkçe dersi karne notu 2 olan grubun dikte becerisinden ($\bar{x}=2,71$) daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Özbay ve Zorbay (2012: 14) tarafından yapılan çalışmada, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe dersi başarı notunun yükseldikçe yazma tutukluğunun azaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca Kaleağası (2009: 74) tarafından yapılan çalışmada, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım beceri testi puanları ile Türkçe dersi başarı notu arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerileri görsel sanatlar dersi karne notuna göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna ilişkin bulgular tablo 8’de ve tablo 9’da verilmiştir. Örneklem grubunun görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği betimsel istatistikleri tablo 8’de belirtilmiştir.

Tablo 8: Görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği betimsel istatistikler

Görsel Sanatlar Dersi Karne Notu	n	$\bar{x}$	SS
3	2	2,9524	,67344
4	16	3,4315	,67757
5	14	4,0952	,55186
Toplam	32	3,6920	,71290

Örneklem grubunun görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği anova sonuçları tablo 9’da belirtilmiştir.

Tablo 9: Görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği anova sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	4,456	2	2,228	5,718	,008	5 notu-4 notu
Gruplarıçi	11,299	29	,390			
Toplam	15,755	31				

Analiz sonuçları, örneklem grubunun görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F(2, 29)=5,718$, $p<,05$. Başka bir deyişle, görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi anlamlı bir şekilde değişmektedir. Görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, görsel sanatlar dersi karne notu 5 olan grubun dikte becerisinin ($\bar{x}=4,09$), görsel sanatlar dersi karne notu 4 olan grubun dikte becerisinden ($\bar{x}=3,43$) daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Türe (2007: 79) tarafından yapılan çalışmada, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin görsel sanatlar dersi başarıları ile Türkçe dersi başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

1. Örneklemin dikte becerisi ölçeği ortalaması 5 üzerinden 3,69’dur. Standart sapması ,71’dir. Örneklem grubundaki öğrencilerin dikte becerilerinin iyi derecede olduğu söylenebilir.
2. Yozgat Sorgun ilçe merkezinde bulunan 75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A şubesinin dikte becerisi ölçeği ortalaması 3,88’dir. Yozgat Sorgun Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A şubesinin dikte becerisi ölçeği ortalaması 3,50’dir. 75. Yıl Cumhuriyet İlkokulu 4/A şubesi ile Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İlkokulu 4/A şubesinin dikte becerisi ölçeği ortalamaları açısından manidar farklılık göstermediği ($t_{(32)}=1,55$, $p>0,05$), bağımsız t testi sonucunda bulunmuştur.
3. Kız öğrencilerin dikte becerisi ölçeği ortalaması 3,80’dir. Erkek öğrencilerin dikte becerisi ölçeği ortalaması 3,66’dir. Kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin dikte becerisi ölçeği

ortalamaları açısından manidar farklılık göstermediği ($t_{(32)}=,459$ $p>,05$), bağımsız t testi sonucunda bulunmuştur.

4. Örneklem grubunun Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F(3, 28)=6,16$, $p<,05$. Başka bir deyişle, Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi anlamlı bir şekilde değişmektedir. Türkçe dersi karne notuna göre dikte becerisi arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, Türkçe dersi karne notu 5 olan grubun dikte becerisinin ($\bar{x}=4,24$), Türkçe dersi karne notu 2 olan grubun dikte becerisinden ($\bar{x}=2,71$) daha olumlu olduğu belirlenmiştir.
5. Örneklem grubunun görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi ölçeği arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $F(2, 29)=5,718$, $p<,05$. Başka bir deyişle, görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi anlamlı bir şekilde değişmektedir. Görsel sanatlar dersi karne notuna göre dikte becerisi arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre, görsel sanatlar dersi karne notu 5 olan grubun dikte becerisinin ($\bar{x}=4,09$), görsel sanatlar dersi karne notu 4 olan grubun dikte becerisinden ($\bar{x}=3,43$) daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Öneriler

1. Öğrencilerin bitişik eğik yazıyı kullanmaları düzgün olarak kullanmaları özendirilmelidir. Bunun için yarışmalar, etkinler düzenlenebilir.
2. Öğrencilerin yazma esnasında dikte kağıtlarına kalemle fazla baskı yaptıkları görülmüştür. Bu durum elde ve parmaklarda yorulmaya ve ağrıya neden olacağından, dikte çalışmasından önce öğrencilerin kalem tutuşları öğretmenlerce kontrol edilmelidir.
3. Öğrencilerin noktalama konusunda yetersiz oldukları görülmüştür. Noktalama ile ilgili ek etkinlikler yapılarak bu konu pekiştirilmelidir.
4. Öğrencilerin daha önce sıklıkla kullanmadıkları kelimeleri yazmada zorlanmışlardır. Bu durum öğrencilerin kelime hazinesinin azlığını göstermektedir. Öğrencilerin kelime hazinesini geliştirici, bilmece, bulmaca vb. etkinler düzenlenmelidir.
5. Bu araştırmaya benzer bir araştırma farklı sınıflar için ve farklı iller için yapılabilir.

KAYNAKÇA

- AKYOL, H. (2006), Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi (5. Baskı), Pegem A Yayıncılık: Ankara.
- BABAYİĞİT, Ö. (2012), İlk Okuma-Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Alternatif Ses Sıralamasının Etkililiğinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BEKTAŞ, A. (2007). Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Gerçekleştirilen İlk Okuma-Yazma Öğretiminin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö. E., KARADENİZ, Ş., DEMİREL, F. (2012), Bilimsel Araştırma Yöntemleri (12. baskı), Pegem Akademi: Ankara.

- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2012), Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (17. Baskı). Pegem Akademi: Ankara.
- COŞKUN, E., COŞKUN, H. (2012), “İlköğretim Öğrencileri ile Sınıf ve Türkçe Öğretmenlerinin Bitişik Eğitim Başarı Düzeylerinin Değerlendirilmesi”, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 32(3), 761-776.
- COŞKUN, E. (2007), Yazma Becerisi. İlköğretimde Türkçe Öğretimi (Editörler, Ahmet Kırkılıç, Hayati Akyol), Pegem Akademi: Ankara.
- ÇOKLUK, Ö., ŞEKERCİOĞLU, G., VE BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2012), Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve Lisrel Uygulamaları (2. Baskı), Pegem Akademi: Ankara.
- DEMİREL, Ö. (1999), İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi (2. Baskı), Milli Eğitim Basımevi: İstanbul.
- DEMİREL, Ö., ŞAHİNEL, M. (2006), Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi (7. Baskı), Pegem Akademi: Ankara.
- GÜLERYÜZ, H. (2002), Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi Kuram ve Uygulamaları (6. Baskı), Pegem Akademi: Ankara.
- GÜNEŞ, F. (2000), Uygulamalı Okuma Yazma Öğretimi, Ocak Yayınları: Ankara.
- GÜNEŞ, F. (2007), Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KALEAĞASI, İ. (2009), İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Beceri Düzeyleri ile Türkçe Dersi Akademik Başarısı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARASAR, N. (1994), Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler (6. basım), 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.:Ankara.
- KELLOWAY, K. E. (1989), Using Lisrel for Structural Equation Modeling (second edition), Guilford Publications, Inc.:Newyork.
- KÜLTÜR BAKANLIĞI (1936), İlkokul Programı, Devlet Basımevi: İstanbul.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (1969), İlkokul Programı (İkinci Basılış), Milli Eğitim Basımevi: İstanbul.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI (2009). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar), Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi: Ankara.
- OBALAR, S. (2009), İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Becerileri ile Sosyal Duygusal Uyum ve Zeka Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- OBALAR, S. (2013), kişisel e-posta, selda.obalar@gmail.com, (10.07.2013).
- ÖZBAY, M, VE ZORBAY, K. Z. (2012), “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazma Tutukluğu Düzeyleri Üzerine Bir Değerlendirme” Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi (BAED) 3 (5), 1-28.

- SÖNMEZ, V., ALACAPINAR, F. G. (2011), Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Anı Yayıncılık: Ankara.
- TABACHNICK, B. G., FIDELL, L. S. (2001), Using Multivariate Statistics (4th Edition). MA: Allyn & Bacon, Inc..
- TEZBAŞARAN, A. A. (2008), Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu (Üçüncü Sürüm E-Kitap), Türk Psikologlar Derneği.
- TÜRE, N. (2007), Eğitimde ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILDIRIM, A., ŞİMŞEK, H. (2011), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (8. baskı), Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- YILMAZ, Z. A. (2007), Sınıf Öğretmenlerine Türkçe Öğretimi, Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.